

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS TARNYBA (asignavimų valdytojo kodas – 90.900.1808)

2021–2023 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I SKYRIUS MISIJA

Užtikrinti, kad visuomenės informavimo srityje būtų gerbiamos žmogaus teisės ir laisvės, ugdyti kritišką požiūrį į visuomenės informavimo procesus, kelti žmogaus teisių suvokimą visuomenėje, skatinti viešosios informacijos rengėjų ir sklaidėjų atsakomybę.

II SKYRIUS VEIKLOS PRIORITETAI

1. Dėmesys Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos veiklos efektyvumo ir kokybės gerinimui.
2. Efektyvus priežiūros institucijos pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (ES) 2016/679 ir Konvenciją dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu (ETS Nr. 108) ir jos protokolus, kai asmens duomenys tvarkomi žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais, funkcijų vykdymas.
3. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos žinomumo didinimas, informacijos apie tarnybos veiklą sklaida visuomenėje.
4. Kovos su neapykantos kalbos apraiškomis internete stiprinimas.

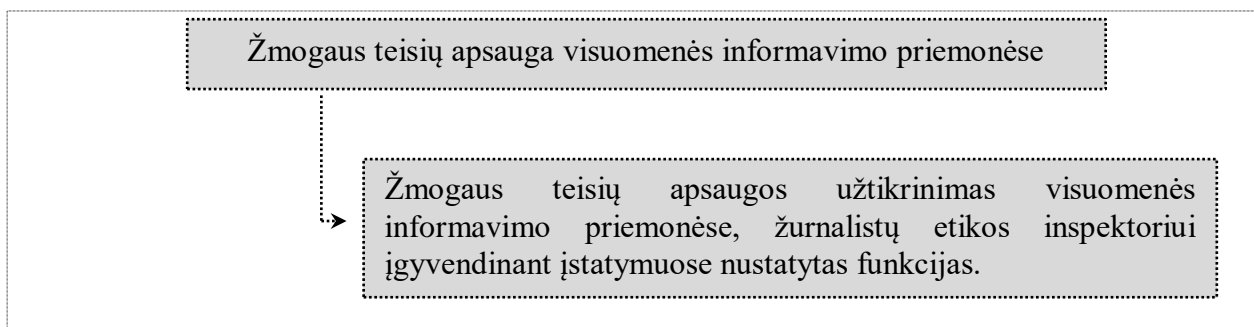
III SKYRIUS STRATEGINIAI TIKSLAI IR PROGRAMOS

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos strateginis tikslas (01) – žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse.

Strateginiam tikslui pasiekti numatyta programa – žmogaus teisių apsaugos užtikrinimas visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriui įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas.

Programos tikslas – užtikrinti efektyvią žmogaus teisių apsaugą visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriui ir jo vadovaujamai įstaigai įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas.

1 grafikas. Strateginis tikslas ir jam įgyvendinti numatyta programa.

1 lentelė. 2021-2023 metų asignavimų pasiskirstymas pagal programą (tūkst. eurų)

Programos kodas ir pavadinimas	2021 metų asignavimai				2022 metų asignavimai				2023 metų asignavimai			
	iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			iš viso	iš jų		
		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti
		iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
01.001 programa Žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse	462,0	462,0	394,0		462,0	462,0	394,0		614,0	614,0	526,0	
Iš viso	462,0	462,0	394,0		462,0	462,0	394,0		614,0	614,0	526,0	

Strateginis tikslas: žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos veiklos teisinius pagrindus nusako Lietuvos Respublikos Konstitucijos 73 straipsnio 3 dalis, 25 straipsnis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnis, kitos tarptautinės sutartys bei Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys visuomenės informavimo sritį, kuriuose užtikrinta viena svarbiausių laisvių demokratinėje valstybėje – asmens saviraiškos laisvė.

Žurnalistų etikos inspektorius – valstybės pareigūnas, kuris prižiūri, kaip įgyvendinamos Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos. Tarnyba yra Lietuvos Respublikos Seimui atskaitinga valstybės institucija.

Pagrindinė žurnalistų etikos inspektoriaus funkcija yra nagrinėti suinteresuotų asmenų skundus dėl visuomenės informavimo priemonėse pažeistos jų garbės ir orumo, teisės į privataus gyvenimo apsaugą. Į žurnalistų etikos inspektorių asmenys kreipiasi su skundais dėl atitinkamų Visuomenės informavimo, Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, Reglamento, Administracinių nusižengimų kodekso nuostatų pažeidimų.

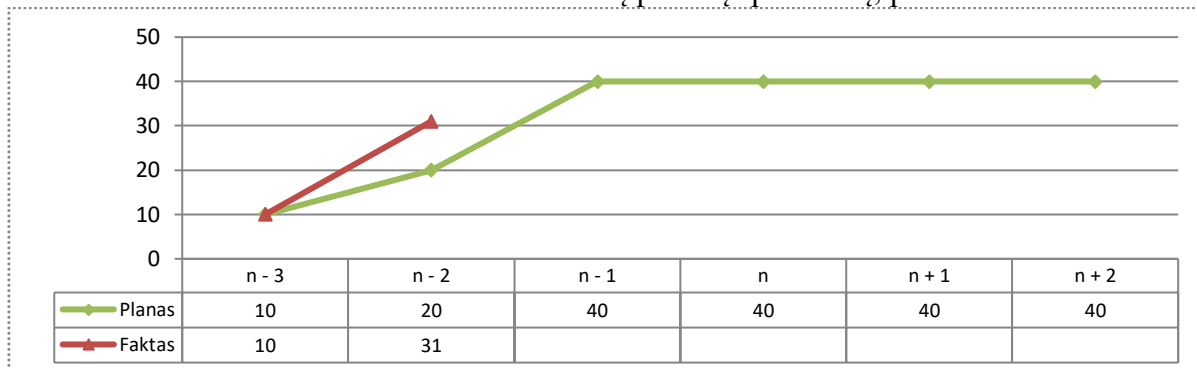
Pagal Lietuvoje galiojančią teisinį reguliavimą žurnalistų etikos inspektoriumi yra paskirta ir asmens duomenų tvarkymo priežiūros institucijos funkcija. Nuo 2018 m. vidurio žurnalistų etikos inspektorius tapo viena iš Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – Reglamentas) taikymo priežiūros institucijų Lietuvoje, kai asmens duomenys tvarkomi žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais. Nuo 2019 m. lapkričio mėn. žurnalistų etikos inspektoriumi priskirta nauja funkcija – įgyvendinti 1981 m. sausio 28 d. Strasbūre sudarytos Konvencijos dėl asmens apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu (ETS Nr. 108) ir jos protokolų (toliau – Konvencija ir jos protokolai) nuostatas, kai asmens duomenys tvarkomi žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais. Kai asmens duomenys tvarkomi minėtais tikslais, žurnalistų etikos inspektorius stebi ir užtikrina, kad būtų taikomi Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, Reglamento bei Konvencijos ir jos protokolų reikalavimai. Atsižvelgiant į skundų dėl duomenų apsaugos dinamiką, išaugusį visuomenės dėmesį šiai sričiai, Tarnybos darbo krūvis šioje srityje ženkliai (trigubai) išaugo ir sudarė didelį iššūkį, nes nei pasirengimui asmens duomenų apsaugos reformai, nei jos įgyvendinimui Tarnyba negavo jokio finansavimo. Efektyvus priežiūros institucijos pagal Reglamentą bei Konvenciją ir jos protokolus funkcijų vykdymas reikalauja papildomų finansinių resursų.

Siekdama strateginio tikslo Tarnyba įgyvendina ir kitas funkcijas: vykdo viešosios informacijos stebėseną visuomenės informavimo priemonėse, išskyrus radijo ir televizijos programose, atlieka ekspertizes ikiteisminiuose tyrimuose dėl pornografinės vaizdo ir garso produkcijos laikymo ir platinimo, dėl vaikų seksualinio išnaudojimo, dėl nesantaikos/ neapykantos dėl lyties, seksualinės orientacijos, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų skatinimo ar kurstymo, inicijuoja neapykantos kalbos pašalinimo iš socialinės erdvės procedūras (Tarnybos atstovas yra paskirtas nacionaliniu kontaktiniu asmeniu tiesiogiai bendradarbiauti su didžiosiomis IT kompanijomis), teikia Seimui ir kitoms valstybės institucijoms siūlymus dėl visuomenės informavimą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo ir įgyvendinimo, teikia konsultacijas ir veda mokymus suinteresuotiems asmenims visuomenės informavimo klausimais.

EFEKTO VERTINIMO KRITERIJAI

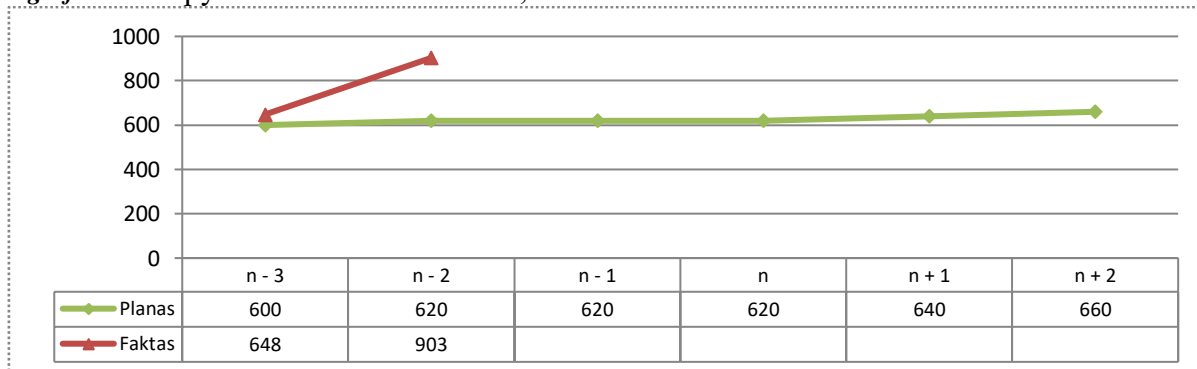
Įgyvendinant Tarnybos 2021–2023 metų strateginį tikslą, bus siekiama toliau pateikiamo efekto vertinimo kriterijų.

2 grafikas. Sprendimų dėl asmens duomenų tvarkymo žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais dalis nuo visų priimtų sprendimų, proc.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2018 m. gegužės 25 d. pradėjus taikyti Reglamentą, žurnalistų etikos inspektorius tapo viena iš šio Europos Sąjungos teisės akto priežiūros institucijų Lietuvoje, kai asmens duomenys tvarkomi žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais, šis vertinimo kriterijus geriausiai atspindi Tarnybos veiklos efektyvumą, apimtis ir rezultatai šioje srityje. Nagrinėdamas duomenų subjektų pagal Reglamentą pateiktus skundus, žurnalistų etikos inspektorius priimtais sprendimais siekia užtikrinti saviraiškos ir informacijos laisvės bei žmogaus teisės į asmens duomenų apsaugą pusiausvyrą.

3 grafikas. Neapykantos kalbos šalinimas, vnt.

Neapykantos kalba paliečia ne tik konkrečius asmenis, kuriems ji yra skirta, bet ir visus kitus tos pačios grupės, kurios savybėmis pasižymi individas, narius, taip baimė, neapykanta ir atskirtis sukeliama plačiai asmenų grupei. Tokio turinio raiška fiksuojama ir jos šalinimo procedūra inicijuojama dažniausiai socialinėje erdvėje. Veiksmingas neapykantos kalbos šalinimas ženkliai prisideda prie efektyvios žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse užtikrinimo.

Nustatyti efekto vertinimo kriterijai leidžia nustatyti realius pokyčius ir naudą, kuri pasiekama tikslingai panaudojant programai skirtus asignavimus ir užtikrinant institucijos veiklą.

STRATEGINĮ TIKSLĄ ĮGYVENDINANČIOS PROGRAMOS

Siekiant strateginio tikslo numatoma vykdyti vieną programą.

Žmogaus teisių apsaugos užtikrinimas visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriui įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas (01)

Bendra informacija apie programą:

- Strateginio tikslo – žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse – siekiama užtikrinant efektyvią žmogaus teisių apsaugą visuomenės informavimo priemonėse, Inspektoriui ir jo vadovaujamai Tarnybai įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas. Programa orientuota ne tik į pagalbą žmogui ginant asmenines neturtines teises, bet ir rūpinamasi žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo srityje plačiąja prasme: inicijuojama neapykantos kalbos šalinimo procedūra, užtikrinama nepilnamečių apsauga nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio, visuomenės teisė į teisingą, tikslią ir nešališką informaciją, vykdoma įstatymais uždraustos informacijos kontrolė, siekiama, kad viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai, informuodami visuomenę išlaikytų tinkamą žmogaus teisių pusiausvyrą, savo veikloje laikytųsi pagrindinių visuomenės informavimo principų.
- Nuo 2019 m. lapkričio mėn. žurnalistų etikos inspektoriui priskirta nauja funkcija – įgyvendinti 1981 m. sausio 28 d. Strasbūre sudarytos Konvencijos dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu (ETS Nr. 108) ir jos protokolų nuostatas, kai asmens duomenys tvarkomi žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais. Šiais tikslais atliekamo asmens duomenų tvarkymo teisėtumą žurnalistų etikos inspektorius prižiūri ir kaip viena iš Bendrojo duomenų apsaugos reglamento, pradėto taikyti visoje Europos Sąjungoje 2018 m. gegužės 25 d., taikymo priežiūros institucijų Lietuvoje. Išplėstos Tarnybos, kaip priežiūros institucijos, funkcijos bei suaktyvintas tarptautinis bendradarbiavimas asmens duomenų apsaugos srityje padės efektyviau įgyvendinti programą. Įgyti nauji, platesni įgaliojimai užtikrins veiksmingesnį asmens duomenų apsaugos visuomenės informavimo priemonėse mechanizmo veikimą.
- Prie programos vykdymo prisidedama įgyvendinant 2020 m. kartu su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba ir socialinės reklamos agentūra „Nomoshiti“ pradėtą projektą „#NoPlace4Hate: tobulinant institucinį atsaką į neapykantos kalbos reiškinių Lietuvoje“, iš dalies finansuojamą Europos Komisijos lėšomis. Projekto pagrindinis tikslas – didinti Lietuvos Respublikos institucijų gebėjimus neapykantos kalbos prevencijos srityje, teikti pagalbą su neapykantos kalba susidūrusiems asmenims ir didinti visuomenės informuotumą apie neapykantos kalbos reiškinių. Tarnybos indėlių šiame projekte sudaro institucinio atsako į neapykantos kalbą efektyvumo apžvalgos parengimas, ikiteisminio tyrimo institucijų pareigūnų sąmoningumo didinimas atliekant neapykantos nusikaltimų tyrimus ir institucinių gebėjimų veiksmingai atsakyti į neapykantos kalbą ugdymas. 2021-2022 metais šis projektas bus tęsiamas. Projekto trukmė: 2020 – 2022 metai.
- Programos kiekybinis ir kokybinis vertinimas yra išreikštas strateginio tikslo efekto bei programos uždavinių ir priemonių rezultato bei produkto vertinimo kriterijais.
- Programos vertinimas nebuvo atliktas.
- Programa yra tęstinė, įgyvendinanti konstitucinės saviraiškos (informacijos) laisvės apsaugą.
- Programos vykdytojai yra visi Tarnybos darbuotojai: valstybės pareigūnas (žurnalistų etikos inspektorius), valstybės tarnautojai ir pagal darbo sutartį dirbantys darbuotojai.
- Programos koordinatorius – žurnalistų etikos inspektorė Gražina Ramanauskaitė, tel. (8-5) 249 6711, +370 698 42843, el. p. grazina.ramanauskaite@zeit.lt
- Programai įgyvendinti 2021 metams numatytas pareigybių skaičius – 23,5 (neskaitant įstaigos vadovo pareigybės).

2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)																		
Iš viso programai finansuoti (1+2)	369,0	369,0	319,0		462,0	462,0	394,0		462,0	462,0	394,0		614,0	614,0	526,0			

3 lentelė. Programos tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės				Susijęs strateginio planavimo dokumentas
		2020 metai	2021	2022	2023	
1	2	3	4	5	6	7
	Tikslas Efektyvi žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse					2020–2022 metų strateginis veiklos planas
R-01-01-01-01	Priimtų sprendimų vykdymo užtikrinimas, proc.	90 (2019 m. 82)	90	90	90	2020–2022 metų strateginis veiklos planas
R-01-01-01-02	Asmenų, žinančių apie įstatymų jiems suteiktas teises ir nustatytas pareigas visuomenės informavimo srityje, dalis, proc. (atliktus tyrimus, suteiktas konsultacijas, rekomendacijas palyginus su ankstesniais metais).	10 (2019 m. 16)	7	8	8	
	1 uždavinys Asmenų skundų nagrinėjimas ir pažeidimų tyrimas					2020–2022 metų strateginis veiklos planas
P-01-01-01-01-01	Asmenų skundų nagrinėjimas ir pažeidimų tyrimas savo iniciatyva, skaičius.	25 (2019 m. 8)	26	26	26	
P-01-01-01-01-02	Taikaus ginčo sprendimo (mediacijos) taikymas pažeidimų tyrimo procedūrose, skaičius.	18 (2019 m. 15)	19	19	19	
P-01-01-01-01-03	ES Bendrojo duomenų apsaugos reglamento nuostatų priežiūra, proc.	100	100	100	100	

	2 uždavinys Viešosios informacijos stebėseną ir pažeidimų prevencija					2020–2022 metų strateginis veiklos planas
P-01-01-01-02-01	Stebėsenos rezultatų ir visuomenės informavimo reiškinių analizė, proc.	82	82	82	82	
	3 uždavinys Viešosios informacijos ekspertizė					2020–2022 metų strateginis veiklos planas
P-01-01-01-03-01	Viešosios informacijos ekspertinis vertinimas, proc.	90	90	90	90	
P-01-01-01-03-02	Išvadų pateikimas ikiteisminiuose tyrimuose, proc.	95	95	95	95	
	4 uždavinys Bendradarbiavimas, visuomenės švietimas, prevencinė veikla, teisės aktų projektų teikimas					2020–2022 metų strateginis veiklos planas
P-01-01-01-04-01	Bendradarbiavimas su valdžios institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, proc.	90	90	90	90	
P-01-01-01-04-02	Kontaktinio asmens tiesioginis bendradarbiavimas su IT bendrovėmis, nagrinėjant pateiktus pranešimus apie neapykantą kurstantį turinį, proc.	92	94	95	96	
P-01-01-01-04-03	Tarptautinis bendradarbiavimas ir dalyvavimas programose (projektuose), proc.	55	57	59	61	
P-01-01-01-04-04	Mokymų organizavimas ir dalyvavimas juose, visuomenės švietimas ir dalyvavimas visuomeninėse iniciatyvose, prevencinė veikla (renginių skaičius)	18	20	22	23	
P-01-01-01-04-05	Konsultacijų ir rekomendacijų teikimas (konsultacijų ir rekomendacijų skaičius)	452	454	456	460	
P-01-01-01-04-06	Pasiūlymų dėl visuomenės informavimo sritį reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų projektų derinimas, rengimas ir teikimas (įstatymų, teisės aktų projektų skaičius)	8	8	9	9	
	5 uždavinys Užtikrinti efektyvų ir veiksmingą Tarnybos darbą					2020–2022 metų strateginis veiklos planas

P-01-01-01-05-01	Informacinių išteklių tobulinimas ir tvarkymas (atnaujinimas, prekių ir paslaugų įsigijimas), proc.	6	6	6	6	
P-01-01-01-05-02	Tarnybos darbuotojų, dalyvavusių kvalifikacijos tobulinimo kursuose ir mokymuose, skaičius	10	10	12	12	

IV SKYRIUS ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI IR VALDYMO IŠLAIDOS

5 lentelė. Informacija apie Tarnybos žmogiškuosius išteklius, asignavimus jiems išlaikyti ir valdymo išlaidas (tūkst. eurų)

Eil. Nr.	Institucijos ar įstaigos pavadinimas	2020 metai				2021 metai				2022 metai				2023 metai			
		Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*
		iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai		
1.	Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba	24,5	18	319,0	319,0	24,5	18	394,0	394,0	24,5	18	394,0	394,0	24,5	20,0	526,0	526,0
Iš viso		24,5	18	319,0	319,0	24,5	18	394,0	394,0	24,5	18	394,0	394,0	24,5	20,0	526,0	526,0

2019 m. balandžio 17 d. sprendimu Nr. SV-S-1200 Lietuvos Respublikos Seimo valdyba patvirtino didžiausią leistiną Tarnybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičių – 23,5, t. y. 5 (penkiomis) pareigybėmis padidino didžiausią leistiną pareigybių skaičių. Atsižvelgiant į nuolat augančią Tarnybos gaunamų skundų dinamiką, didėjančią Tarnybos teisininkų darbo krūvį, žurnalistų etikos inspektoriumi pavedamas naujas funkcijas duomenų apsaugos srityje ir Reglamente įtvirtintą reikalavimą priežiūros institucijoms užtikrinti reikiamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, Tarnybai papildomai reikalingas finansavimas 8,5 pareigybėms.

Siekiant efektyvaus Tarnybos funkcijų atlikimo, būtina užtikrinti reikiamą finansavimą visoms Tarnybos turimoms pareigybėms.

Papildomo finansavimo poreikio vidurkis vienai valstybės tarnautojo pareigybei – 24 000 eurų metams.

5 naujų darbo vietų įkūrimas (pritaikymas) papildomai pareikalaus 5000 eurų.

Tarnybos žinomumui bei platesniam veiklos rezultatų viešinimui reikalingas viešųjų ryšių specialistas.

Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. XIII-1896 Tarnyba buvo perkelta iš III-iosios, į aukštesnę, II-ąją Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų grupę. Tarnybos priskyrimas aukštesnei grupei reikalauja papildomų valstybės biudžeto lėšų valstybės tarnautojų atlyginimams.

V SKYRIUS
VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS

Pateikiami planuojami veiksmai, siekiant didinti veiklos efektyvumą Tarnybos bendrosios veiklos srityse.

6 lentelė. Veiklos efektyvumo didinimo kryptys

Bendrosios veiklos sritis	Planuojami atlikti darbai	Laukiamas rezultatas	Įgyvendinimo terminas
1. Personalo valdymas	Teisės skyriaus ir Viešosios informacijos stebėsenos ir ekspertizės skyriaus plėtra	Sutrumpėjęs skundų nagrinėjimo terminas	2021 m.
	Darbo priemonių pritaikymas nuotoliniam darbui ir tvarkos parengimas	Galimybė dirbti nuotoliniu būdu	2021 m.
	Viešųjų ryšių specialisto etato sukūrimas	Padidėjusi informacijos apie Tarnybos veiklą sklaida visuomenei	2021 m.
	Tarnybos darbuotojų kompetencijų tobulinimas	Pakelta darbuotojų kvalifikacija	2021 m.
2. Informacinių technologijų valdymas	Informacinių išteklių atnaujinimas ir naujos kompiuterinės įrangos įsigijimas	Efektyvus informacinių išteklių ir infrastruktūros valdymas ir naudojimas, pritaikytos naujos darbo vietos	2021 m.
3. Dokumentų valdymas ir administravimas	Dokumentų valdymo programos integracija su Elektronine archyvo informacine sistema	Užtikrintas nuolatinio saugojimo dokumentų perdavimas į archyvus ir programos atnaujinimas	2021 m.
4. Komunikacija	Komunikacijos su visuomene stiprinimas	Padidėjęs Tarnybos žinomumas visuomenėje	2021 m.
	Tarnybos duomenų atvėrimas	Lengviau prieinama Tarnybos informacija	

Žurnalistų etikos inspektore
(programos koordinatorius)

Gražina Ramanauskaitė